XIII. évfolyam Budapest. 330. szám. Hétfő, 1879 deczember 1.

Hirdetések és nyilttérek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. hímző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.

Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társ.-nál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Havas, Lafitte & Comp.-nál, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társ.-nál.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. hímző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben háshoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.50

Egy szám 6 krajczár.

TÁVIRATOK.

Técső, nov. 30. (Az „Egyetértés“ távirata.) A técsői választókerület választói ma délután a városházánál értekezletet tartottak, melyen a választók intelligenciája, s a községek tisztviselőik által nagyszámban vettek részt. Az értekezlet Viszanik Bazil g.-k. esperest választotta elnökül s rövid eszmecsere után egyhangulag Várady Gábor jelöltetett ki képviselőül; egy küldöttség hivatott meg, hogy Váradyval a kijelölést tudassa.

—

Bécs, nov. 30. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Zichy gróf osztrák-magyar nagykövet Konstantinápolyban valószinüleg a hét folyamában fogja Konstantinápolyt elhagyni. Helyébe minden valószinüség szerint Wimpffen gróf lesz kinevezve.

London, nov. 30. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Lord Dufferin, angol nagykövet a pétervári udvarnál, a czárnak Pétervárban leendő megérkezte után visszahivási levelét nyujtandja át és mindjárt visszatér ide Londonba, honnan Kelet-Indiába utazik, mely ország részére lord Litton helyébe alkirálynak fog kineveztetni.

Bécs, nov. 30. A „Montagsrevue“ jelenti, hogy Bosznia és Herczegovina polgári közigazgatását illetőleg 1879. évre póthitel nem lesz szükséges, mivel a két tartomány bevételei fedezik a még megkivánható összeget, sőt még egy kis fölösleg is fog valószinüleg maradni.

Szevilla, nov. 30. Egy uj árviz lepte el az itteni vidéket. A Quadalquivir folyam öt méternyi magasságra emelkedett. A katasztrófa kiterjedése még ismeretlen.

Berlin, nov. 30. A császár fogadta Gorcsakoff herczeget.

Edinburg, nov. 30, Gladstone ismét két meetingen beszélt, azt mondván, hogy a kormány által követett pénzügyi politika nem becsületes. Hangsulyozta továbbá, hogy a török uralom megszünése a Balkán félszigeten már nemsokára be fog következni; az örökség a Balkánon lakó nemzeteket illeti. — Éberség Oroszországgal szemben szükséges, de az szükséges Ausztria-Magyarországgal szemben is, mely az orosz supremácziát a saját felsőbbségével akarná talán helyettesiteni!

Konstantinápoly, nov. 30. **A porta határozottan megczáfolja Mukhtár pasa felől terjesztett nyugtalanitó híreket. A portához érkezett távirat szerint a pasa nov. 28-án este Perlepében volt, honnan ma Kalkandelenbe és holnap Gusinje közelébe fog érkezni.**

Moszkva, nov. 30. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Dolgoruki főkormányzó legmagasabb parancsolat folytán felhivja a katonaságot, hogy demonstrácziónál fegyveres erővel támogassa a rendőrséget, mely támogatásért törvényes üldözésnek hely nem adatik. — Császári ukázzal Tsernigow, Poltawa, Kursk, Orel és Worones kormányzóságok fölött az ostromállapot lett kimondva. Ezen tényekkel szemközt nagyon kétségesekké válnak az alkotmányt igérő hirek!

Bécs, nov. 30. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Az itteni orosz nagykövetséggel meghitt viszonyban álló körökben egész biztossággal megerősitik azon hirt, hogy Walujeff, az orosz trónörökös ajánlata folytán, az orosz birodalom alkanczellárjává neveztetett ki.

Pétervár, nov, 30. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A czár deczember hó 5-én Pétervár és környéke összes katonasága fölött a Marsmezőn nagy katonaszemlét fog tartani és a sereghez rendkivül fontos beszédet fog intézni. Azt hiszik, hogy az orosz császár ez alkalommal a katonaság előtt kinyilvánitandja, mikép a kormányt a trónörökössel megosztani szándékozik.

Szerajevo, nov. 30. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata) A hadügyminiszternek nov. 21-éről keltezett egy rendelete következtében a 9 dik zászlóaljnak most Boszniában levő két ágyuütege, Innsbruckba helyeztetett át.

Budapest, november 30.

Több baloldali kamarabeli tag gyülést tartott Párisban, hol a kabinetkérdés meg lett vitatva, Brisson is szólott és a következő javaslatot tette: mindenekelőtt a reakczionárius hivatalnokok elbocsátását a miniszteri irodákból, a birói elmozdithatlanság ideiglenes felfüggesztését, több száz felesleges birósági hivatal eltörlését, a zsandárságnak a hadügyminiszteriumból a belügyminiszterium alá helyezését, tökéletesen korlátlan sajtó- és gyülekezési szabadságot, kivévén az egyházi rendeknél, minthogy ezek a szabadság és köztársaság ellen esküsznek össze.

A „Times“ levelezője legjobban értesült forrásból azt hallja, hogy Ausztria és Németország közt nem köttetett irásbeli szerződés, valamint ilyen szerződés a három császárszövetség kötésekor sem létezett, minthogy az ugy is felesleges lett volna. De Németország és Ausztria már a san stefanoi szerződés előtt egyetértettek Muszkaország követelései korlátolása felett, még Anglia is több engedményeket tett Muszkaországnak, mint a másik két hatalom s a berlini kongresszuson, melynek tartását, az igaz, Anglia sürgette leginkább, Ausztria és Németország még is sokkal inkább ellene voltak ott Muszkaországnak. Annyi bizonyos, hogy Andrássy gróf Bismarckkal sem Gasteinban, sem Bécsben nem kötött irásbeli szerződést és Ferencz József császár Andrássyt azzal nem akarta megsérteni, hogy Haymerle által köttetett volna ilyet.

Cassagnac Pál tagadja kiengesztelődését Jeromos herczeggel, azt mondja, hogy őt még ki nem elégiti az, hogy Plonplon Eugénia excsászárnőt meglátogatta, csak ha meggyőződnék a herczeg vallásos érzelmeiről, akkor állana pártjához.

Ranvier Gabriel, hires kommunista, ki a kommune forradalom alatt felvigyázott a Vendome oszlop lerontása felett és midőn a kommune legyőzetett, elmenekült Londonba, 62 éves korában meghalt. Ő a hágai internationale kongresszusban elnökölt, élete utolsó éveiben Párisban lakott.

A muszka lapok nagyon fel vannak bőszülve Karaveloff bolgár képviselő és a bolgár skupcsina balpárija vezére, valamint még több bolgár szabadelvü képviselő ellen, kik mindnyájan Pétervárott jártak iskolába és ott sajátitották el a szabadelvü eszméket, azt javasolják e muszka lapok, hogy a muszka diákság ezen veszedelmes elvei vigyázatra intik a kormányt s a diákok ezentul szigorubb felvigyázat alatt tartandók.

A minapi kimutatás azon többletről, melyet Franczia ország a jelen évben megtakaritott, annyiban téves, mivel ott kevesebb van mondva. Franczia ország ugyanis nem 100, hanem 150 milliót takaritott meg.

A „Times“ biztos forrásból tudja, hogy a porosz koronaherczegnő csak azért jött vissza elébb, mint férjének szándéka volt, Olaszországból, mivel Cumberland herczeg igényeit pártolja és ezek mellett fog a német császárra hatni.

Németországban legujabban egy könyv jelent meg ezen czim alatt: „a szoczialdemokraczia terjedésének okai.“ Itt a szerző a szoczialdemokratákat tiz kategoriába osztja. 1. Dicsvágyók. 2. Vagyonbukott kereskedők. 3. Elismert gazemberek, tolvajok, rajongók és korhelyek. 4. Kis kereskedők. 5. Kis iparosok és bányászok. 6. Falusi proletárok. 7. Az ifjuság. 8. Idealisták. 9. Zsidók. 10. Eventualisták vagy oly emberek, kik mindenhez ragaszkodnak mi uj. Kiváltképen a zsidók ellen kel ki ezen könyv szerzője. Azt mondja végre, hogy a szoczialdemokraczia terjedését csak vallásos neveléssel lehet ellensulyozni.

Egy Hollender nevü számüzött elszaszi, minap nagy kerülőkön át Dannemarieba jött, hogy szülőit éjjel meglátogassa, midőn másnapon jókor reggel távozni akart, egy Köhler nevü zsandárral találkozott, ki őt meg akarta fogni, mire Hollender futni kezdett, erre Köhler fegyverével utánna lőtt és őt elejtette. A lakosság ezen felbőszülvén Köhlert lynchelni akarta, de ez ellillant.

Sófiából jelentik, hogy a konzervativek vonakodnak a Karaweloff által alakitandó kabinetbe belépni. A fejedelem a czárnak irt, hogy kénytelen a kamarát feloszlatni és az ostromállapotot kihirdetni, inkább mint az alkotmány sértését türni. A fejedelem a czárnak kijelentette, miszerint nem akar többé tejedelem maradni, hanem leköszön. A helyzet nagyon feszült.

Budapest, nov. 30.

A cseh memorandum, mint mult számunk egy bécsi táviratában olvasható volt, a jövő héten nyilvánosságra kerül. E memorandumot az uj „Presse“ következőleg ismerteti: A memorandum csak oly követeléseket tartalmaz, melyeknek valósitása a kormány hatáskörébe tartozik s a melyeknek keresztülviteléhez a törvényhozás szavazata nem kivántatik meg. E memorandum 4 részre oszlik és pedig szó van benne először a hivatali egyenjoguságról, a prágai egyetemről, a cseh- és morvaországi középtanodákról s a szakiskolákról.

Azon rész, mely a hivatali egyenjoguságról szól, azon alaptételt állitja fel, hogy az összes per- és közigazgatási ügyek, a legalsó fvktól a legfelsőbbig nem csak a cseh nyelven intéztessenek el, hanem cseh nyelven tárgyaltassanak.

Ezen alaptétel következményekép az követeltetik, hogy Csehországban minden hivatalban legalább egy oly egyénnek kell lenni, a ki a cseh nyelvet birja. Ellenben nyomatékosan hangsulyoztatik, hogy a legfőbb itélőszéknél cseh tanács felállitását nem követelik. A mi Csehország igazságügyi és politikai hatóságainak hivatalos nyelvét illeti, a memorandum azt követeli, hogy egyes járásokban a járási képviseletnek s az államhatóságoknak hivatalos nyelve a cseh legyen. Általánosságban a memorandum azon alaptételt állitja fel, hogy Csehországban minden államhivatalnoknak az ország mindkét nyelvét ismernie kell.

Az egyetemi kérdést illetőleg a memorandum nem követeli egy uj egyetemnek felállitását, mivel ehhez a törvény hozásának ténykedése is szükségeltetnék. Önálló cseh tanári kollegiumnak alkotását, illetőleg a prágai egyetem kettéosztását sem követeli az emlékirat. De követeli azt, hogy a cseh egyetemi hallgatóknak alkalom adassék, az összes szigorlatokat cseh nyelven letenni. A további követelések arra irányulnak, hogy a szigorlatoknál cseh vizsgálók alkalmaztassanak s parrallel cseh tanszékek állittassanak fel. Noha a memorandum cseh egyetem felállitását nem követeli, mégis rámutat a galicziai és horvátországi viszonyokra, hogy abból következtesse azt, hogy a cseheket egy cseh egyetem megilleti.

A népiskolákról a memorandum nem szól, mivel az erre vonatkozó intézkedéseket a cseh tartománygyülés hatáskörébe esőnek tekinti. Ellenben a csehországi középiskola ügy statisztikáját közli a memorandum, a melyből azt következteti, hogy tekintettel Csehországnak állami eszközökkel fenntartott német középiskoláira, még legalább is 20 cseh nyelvü állami közép tanodát kellene felállitani. A memorandum azonban nem óhajtja uj középtanodák felállitását, hanem azt, hogy a fönnálló községi középiskolák fenntartását az állam vegye át. A morvaországi középiskolákat illetőleg részletezett követelés nincsen. Csak általánosságban van kifejezve azon kivánság, hogy ott, hol szükség mutatkozik, a német állami középtanodákban cseh parallel osztályok állittassanak fel.

A memorandum utolsó része a szakiskolákról szól s a cseh elem részére Csehországban, Morvaországban és Szilézsiában szak- és ipariskolákat követel.

—

A hivatalos lap mai száma közli a következőket: „Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi november hó 26-áról kelt legfelső elhatározásával, gróf Zichy Ferencz cs. és kir. nagykövetnek Konstantinápolyban, benyujtott lemondási kérvényét legkegyelmesebben elfogadni, s nevezetnek a m. kir. Sz.-István rend nagykeresztjét dijmentesen adományozni méltóztatott.

—

A „Neues Wiener Tagblatt“ szerint deczember második hetében fognak összeülni a delegáczió k. Az osztrák képviselőház delegatusai csörtörtökön választatnak meg, addig idejök lesz az egyes tartományok képviselőinek a jelöltek iránt megállapodni. Csehország német alkotmányhü képviselői hajlandók a cseh kisebbségnek egynéhány helyet átengedni. Az erre vonatkozó kompromiszszum felett ma történik megállapodás. A morvaországi képviselők között a kompromisszum már létesült és pedig ugy: egy delegatus a morvaországi szlávok, egy a morva nagybirtokosok s 2 az alkotmányhü képviselők közül fog megválasztatni.

—

A reichsráth képviselőháza, holnap hétfőn kezdi meg a véderő javaslatok feletti vitát, mely előreláthatólag nagy dimensiókat fog ölteni. A 10 évi tartamu véderő törvény ellen felszólalók száma ugy a haladópárt, mint a liberális klub részéről igen nagy lesz. A liberális klub nevében, annak megbizásából Wolfram és Tomas urak fognak szólani, hogy inditványozzák a hadilétszámnak csak 3 évre való megállapitását. A békelétszám leszállitását czélzó inditványt Czedik, mint a kisebbségi vélemény előadója fogja indokolni.

—

Ma délben több órai miniszteri tanács volt.

—

Péchy Tamás közlekedési miniszter Királyi Pálnak a Budapest melletti Dunaszabályozási munkálatok tárgyában hozzá intézett interpellacziójára — mint a „Bud. Corr.“ irja — holnap kimeritően és részletesen ki fogja a kormánynak a külföldi szakértők javaslatainak teljes tekintet bevételével végrehajtandó szabályozási munkálatok iránti szándékait fejteni.

—

Az országgyülési szabadelvü párt mai értekezletét Vizsolyi Gusztáv elnök megnyitván, előterjeszti a candidáló bizottság által a delegációba kijelölt tagok névsorát. — E szerint rendés tagokká kijelöltettek: Andaházy Pál, Apáthy István, Bánffy Béla gr., Baross Gábor, Bausznern Guidó, Bohus Zsigmond, Boros Bálint, Dániel Ernő, Éber Nándor, Éles Henrik, Falk Miksa, Gidofalvy Albert, Harkányi Frigyes, Hegedüs Sándor, Ivánka Imre, Kerácsonyi Guidó gróf, Kármán Lajos, Kemény Kálmán b., Márkus István, Prileszky Tádé, Poór Antal, Prónay József, Ráday Gedeon grót, ifj. Rudics József b., Sváb Károly, Szirmay Ödön, Szögyény László, Tisza Lajos, Tisza László, Wahrmann Mór, Wodianer Albert báró.— Horvátok: Horváth Péter, Kussevics Szvetozár, Mihalovics Károly, Voncina Iván. Póttagok: Andrássy Mihály, Hofgräff János, Kazy János, Szász György, Matuska Péter, Rakovszky Géza, Rohonczy Gedeon, Szeberényi Andor, Teleki Domokos gr. Horvátok: Kotur Bazil. Az értekezlet a névsort elfogadta.

Elnök ezután előterjeszti, hogy a pártonkivüliek részéről Szily László; az egyesült ellenzék részéről Apponyi Albert gr., Bánhidy Béla b., Molnár Aladár és Szilágyi Dezső jelöltettek ki a delegatióba.

Falk Miksa kérdést intéz a keresk. miniszterhez az iránt, hogy azon esetre, ha 1880-ban az autonom tariffák életbelépnek, nem lehet-e attól tartani, hogy Németország részéről a monarchia irányában retorsionális tariffák alkalmaztatnak.

Kemény Gábor b. miniszter kijelenti, hogy a kormány figyelmét ezen eshetőség nem kerülte el és hogy jelenleg ugyan választ nem adhat, miután a tárgyalások ez iránt folyamatban vannak, de reméli, hogy a kérdésre már a legközelebbi napokban határozott választ adhat.

Ezután Péchy közl. miniszter előadja azon válaszok tartalmát, melyeket egy felől Királyi Pálnak a Dunaszabályozás tárgyában, másfelől Bánhidy Béla bárónak a müszaki tanács felállitása iránt tett interpellácziókra adni szándékozik. Az értekezlet a válaszokat tudomásul vette.

Végül tárgyaltatván s elfogadtattak a következő tjavaslatok; a Józsefmüegyetem és az állatgyógyintézet épitéséről, az indemnityről és a luxusadók megszüntetéséről. Ezzel az értekezlet véget ért.

Eremkiosztási ünnepély.

Budapest, nov. 30.

A székesfehérvári kiállitáson résztvett budapesti kiállitóknak ma d. e. osztották ki az érmeket és okmányokat. A kiosztás fényes ünnepélyességgel volt összekapcsolva. A vigadó nagyterme már d. e. 10 óra előtt zsufolva volt az érdekelt kiállitókkal és nagyszámu vendégekkel. Az alsó és felső karzatokat diszes hölgyközönség foglalta el.

A főasztalnál ott láttuk az ünnepélyrendező kereskedelmi és iparkamara és az országos magyar iparegyesület képviselőit. Ráth Károly, Posner Károly Lajos, Falk Zsigmond, Mudrony Somát, és a kit legelől kellett volna emliteni: az ünnepély főrendezőjét dr. Szabóky Adolfot.

Az ezek mellett levő asztalnál Ráth Károly a főváros főpolgármestere és Kammermeyer mellett a székesfehérvári kiállitási bizottság képviselői, gr. Zichy Jenő, Lederer Sándor, Kreutzer Sándor foglaltak helyet.

A közönség számára föntartott padok első sorában láttuk: Kemény Gábor báró, Trefort Ágoston, Bedekovich Kálmán miniszterek és később Tisza Kálmánt, ki Szabóky alábbi beszéde közben érkezett meg. A többi padokban az arisztokráczia több képviselője, államhivatalnokok, magánosok és nők, jobbról és balról a kiállitók foglaltak helyet.

A budapesti férfi dal-egylet nyitotta meg az ünnepélyt a „Hymnusz“-szal. Ezután a beszédek következtek. Legelőször

dr. Szabóky Adolf lépett a terem közepére és Ráth főpolgármester felé fordulva a következő beszédet tartotta:

Méltóságos főpolgármester ur! Ha a magyar haza bármily városából felhangzott a testvéri hivás, a tudomány és müvészet, az ipar és mezőgazdaság ezerágu termelvényeivel tevékenyen versenytérre lépni: a főváros minden körében, sőt a főváros törvényhatósága kebelében is a testvéri szó teljes visszhangra talált. Ujabb időben Kecskemét, Ujvidék, Szeged, Székesfehérvár, Deés tanuim. Maga London, Bécs, Páris, a nemzetközi kiállitáson diszhelyet jelölnek ki számunkra.

A mezőgazdaság ősi kincsünk, a tudomány és müvészet diszpalotája felé méltányoló buzgósággal törekszenek jelesbjeink, az ipar mindhárom ágában félreismerhetlen előhaladást teszünk. Gyárak emelkednek, szakügyes kéz hozza elő az egyéni, családi és mezőgazdasági szükségleteink fedezésére a szerény követelményeknek megfelelő iparczikkeket, a házi és népipar pedig millió kezet foglalkoztat, gondosan és czélszerüen feldolgozván, a mit a haza földje termeszt.

A haza termelő gazdasága akkor valódi, ha azt a magunk ipara értékesiti; ezen értékesités akkor igaz, ha vele szükségeinket fedezzük és a nemzeti jólétet fokozzuk, ha versenyképesség mellett a kivitelt lehetségessé tesszük.

Ezen közjólét alapelveire az eddigi kiállitások alapján hazafiui büszkeséggel öntudatosan bátorkodunk mutatni.

Van-e irány, melyben a haladás nem kezdeményeztetik? Van-e iparág, melynek fejlesztését, melynek sikeres meghonositását lángbuzgalommal legalább meg ne kisérlenők? Van e szerényebb egyéni, családi szükséglet, melyet hazai iparkészitményekkel kielégiteni nem lehetne?

Köztárlataink gazdagok, sokoldaluak, a kiállitási tárgyak czélszerüségre, szépségre, olcsóságra nézve versenyképesek, a kiállitók diszoklevelek- és érmekkel halmozva térnek vissza, a jó hazafi örvend szivében, hogy nemzete dolgozik, s munkájának jól kiérdemelt jutalmát aratja.

A jutalomnak azonban valamint legfőbb becse, ugy leghathatósb ösztöne a kitartó pártolás. Az iparosok tiszteletteljes hálával fogadták a hazai törvényhozás azon határozatát, hogy az országos szükségletek lehetőleg hazai iparkészitményekkel fedeztessenek, amely nagy horderejü feladatnak a magas kormány, a mennyiben már most lehetséges, eleget tenni törekszik. Maga a fővárosi törvényhatóság is ezernemü tárgyait a hazai iparosok mühelyeiből veszi.

Ha egyesek, családok, uradalmak, egyesületek, hatóságok, ha mindnyájan e nemes példát kitartóan követjük, akkor a hazai ipar megmentve, fölvirágzása biztositva van.

Üdvözlöm a budapesti kiállitók nevében méltóságodat, kit a főváros törvényhatóságának élén mélyen tisztelünk, azon kéréssel, méltóztassék a fővárosból a székesfehérvári kiállitásra özönlött s onnan teljes elismeréssel visszatért iparos polgártársaiknak e fényes gyülekezet szine előtt a kiérdemelt jutalmakat kézbesiteni. (Hosszas éljenzés.)

Ráth Károly főpolgármester e beszédre a következőkben válaszolt;

Uraim, polgártársaim! Igen tisztelt gyülekezet! A mai nap nem egyedül a külső pompától nyeri ünnepies jellegét. Mi ma egy ünnepélyre gyültünk össze e diszes csarnokokban, oly ünnepelyre, mely nem külső fényénél, hanem inkább benső értékénél, magasztos, realis, s komoly czéljánál fogva főleg a fővárosi mü és iparos körök egyetemére, de egyszersmind az egész fővárosra nézve kétségtelen fontossággal s kiváló jelentőséggel bir.

Mert ha van valami, a mi szellemi, és anyagi haladásunknak kulcsát, s nemzet jólétének, müvelődésének, s megerősödésének alapfeltételét képezi, ugy az teljes joggal azon felette fontos ügy, melynek országok és nemzetek hódolnak és ez: az iparsgazdászat ügye.

Napjainkban a munka képezi az államok sulypontját, munka és ipar azon forrás, melyből egyesek ugy, mint egész nemzetek jólétüket, életerejüket meritik, ez azon kapocs, mely a nemzetcsaládokat összefüzi, és bátran mondhatjuk, hogy napjainkban culturállamnak csak azon ország tekintethető, önállóságra fenállhatásra csak azon nemzet számithat, mely kifejlődött virágzó ipar és gazdászattal bir.

Ezen általános, ezen országos meggyőződésnek, ezen őszinte érzelmeknek kivánt kifejezést adni Székesfehérvár városa és a hazai mü-ipar és gazdászat fejlesztésének, s emelésének, e fontos s komoly nemzeti czélnak kivánt szolgálni azon országos mü-, ipar- és terménykiállitás, melyet Székesfehérvár város hazafias, és lelkes közönsége, hálásan elismert áldozatkészséggel, s buzgalommal rendezett s melyben a haza minden vidékének iparosai, s termelői, főleg pedig a főváros derék müiparos polgárai, önökkel együtt részt vettek.

Nem szándékozom részletekbe bocsátkozni, de általános a vélemény, s meggyőződés, hogy a székesfehérvári országos mü-, ipar- és terménykiállitás ugy sokoldalusága, mint a kiállitott tárgyak minőségét tekintve, a magyar ipar jövője iránti alapos reményekre jogosit és ennek fejlesztéséhez mint nevezetes tényező hozzájárult; de különös örömömre szolgál ez alkalommal konstatálhatni azt is, hogy a főváros, hazafiui kötelességérzettől áthatva sietett a kiállitás előkészitéséhez egész buzgalommal s készséggel hozzájárulni, csak azért, hogy az országos nagy czél eléressék, az eszme valósulást nyerjen.

A sikernek, melyet különösen a magyar ipar jövője mellett felmutathatunk, jelentékeny részben önök voltak tényezői, önök kik készitményeiket a közvélemény itélete alá bocsátották és hogy az ott kiállitott mütárgyaikkal a magyar ipar, s iparmüvészet nevének becsületet szereztek, igazolja azon örvendetes tény, hogy önök, jeles mü és ipar készitményeikért, a kitüntetések számos nemeivel lőnek megjutalmazva és itt elismeréssel kell nyilatkoznom a biráló választmányról, mely legnagyobb részben a főváros kiállitóiból alakulván, lelkismeretes szigorusagot es szakértelmet egyiránt tanusitott nehéz, fontos eljárásában.

Örömteljes érze emmel üdvözlöm tehát a mélyen tisztelt gyülekezetet Budapest fővárosa nevében, melynek még e perczben élén állani szerencsém van, — üdvözlöm mindazokat, kiket a müvészet s iparügy iránti érdeklődés, és az e téren szerzett érdemek elismerése, e helyre vezérelt; üdvözlöm különösen lelkem mélyéből a fővárosnak derék iparosait, kik ez alkalommal is megmutatták, hogy a müipar terén a fővároshoz méltók, — kik nem csak kiételes nagy számban a kiállitás részesei voltak, hanem legnagyobb számban a méltán kiérdemelt kitüntetésekben is részesültek. — Üdvözlöm őket a legőszintébb hazafiui örömmel, s teljes elismeréssel, — mert részvétük által nemcsak a kiállitás sikeréhez tetemesen hozzájárultak, hanem az ipar terén kifejtett tevékenységük, szakismeretük, s buzgalmuk által a főváros jóletének, anyagi haladásának, diszének, s megerősödésének hatalmas tényezőivé lettek, s igy a kiállitás alkalmából nyert kitüntetés mellett a főváros köszönetét, s elismerését szintén kiérdemelték.

Azon forró s hazafias óhajtással zárom rövid üdvözletemet, hogy az Isten védje meg szeretett hazánkat, — védje meg annak fejlődő iparát, s minden jóra, minden nemesre irányzott törekvését! (Éljenzés.)

És most átadom a szót Ráth Károly képviselő urnak. (Halljuk.)

Ráth Károly orsz. képviselő miután a kormány jelenlevő tagjait üdvözölte következőleg szólt: Tisztelt gyülekezet! Nekem jutott a megtisztelő feladat, az imént elhangzott üdvözleteket a főváros iparos közönségét képviselő és egyszersmind az ünnepélyt is rendezendő testülete a budapesti kereskedelmi és iparkamara és az orsz. m. iparegyesület nevében kegyesziteni.

Örvendetes és nem komolyabb jelentőség nélküli zárkövét képezi ez évre a jelen ünnepély azon társadalmi felocsudásnak, melynek néhány hónap előtt gazdasági életünk legszebb terén mindannyian tanui, részben tényezői voltunk. Gazda és iparos ösztönszerüleg, mintegy varázsütésre tudatára ébredt azon veszélyeknek, melyekkel termelő erőinknek ijesztő mérvekben terjedő tespedése anyagi létünket fenyegeti. Gazda és iparos, minden szerves érintkezés nélkül, s mégis mintegy összebeszélve egy időben emelte fel intő és kérő szavát, az állami intézőkhez, de hangoztatá egyszersmind a lét, az önsegély, a haladás, a szervezkedés, a legvégső önerőmegfeszités férfias jelszavát is.

A leggazdagabb, gazdaságilag legedzettebb államokat körülöttünk sorban latjuk szakitani az utolsó évtizedek legfényesebb vivmányának tartott szabad forgalmi irányzattal, s viszonyulni a tudomány posztulátumai által rég tulhaladottnak vélt védelmi rendszer legszélső eszközeihez — és ez alatt a mi összes őstermelésünk sinli a védelmi politika minden hátrányait és veszélyeit, a né kül, hogy ez által iparunk emelésének csak egyetlen tényezője is megerősödhetnék.

Ki kellett adnunk kezünkből az ipar fejlesztésének leghatályosabb eszközeit, le kellett mondanunk az egyedül lehetséges nagyobb akcióról; de azért nem monduuk le minden akcióról, s annál erélyesebben és szivósabban kell megragadnunk a még rendelkezésünkre maradt kisebb eszközöket; annál kitartóbban kellend munkálkodnunk, annál többet tanulnunk, annál biztosabban haladnunk, — annál buzgóbban müvelnünk és fejlesztenünk a meglevőt.

Az önfentartás parancsszava, de egyszersmind a hazafiui kötelességérzetnek, a munkakednek, az életképességnek ezen szelleme hozta létre az ez évi székes-fehérvári országos kiállitást, ezen szellem biztositotta annak fényes sikerét, ez költötte fel iránta a nemzet osztatlan rokonszenvét.

A világkiállitásoknak reánk nézve maradandóbb közgazdasági becsesel nem biró költséges látványosságai és parádéző remekművei helyett itthon, magunk közt, a gyakorlati verseny azon terén, melyre 1872-ben Kecskeméten az első szerény kisérlettel, majd 1876-ban Szegeden már ez intenziv és extensiv haladás oly örvendetes bizonyitékaival léptünk, — rövid 3 évvel később a szomszédos ős koronázó városban nem várt sikerrel zártuk le a vidéki országos kiállitások cykluszát. Sikerült, a kételyeket az iránt elosztatnunk, hogy egy életerős nemzeti iparnak sziláid alapjai nálunk máris meg vannak, hogy nem hiányoznak az iparmüvesség legtöbb ágaiban az egészséges fejlődés előfeltételei.

Az iparosság önérzetes férfias szózata volt e kiállitás a nemzethez: „mi ismerjük és önerőnkből teljesiteni akarjuk és fogjuk saját nehéz feladatainkat, de ezt sikkerrel csak ugy tehetjük, ha

a törvényhozás és kormány az állam eszközeivel támogatja törekvéseinket, a fogyasztó nagy közönség pedig régi elfogultságból a külföldinek nem rendeli alá a versenyképes hazai ipart."

De bár közel 3000, az ország minden részéből sorakozott kiállitónak nemes versenye, s ezek közt első sorban — hiszen az előttem fekvő kitüntetések impozans halmaza eléggé tanuskodik róla, tehát bátran mondhatom; legelső sorban az önök ügybuzgó és áldozatkész közremüködése, uraim vezette ily sikerre a székesfehervári kiállitást, — bizonyára nincs senki önök közt, a ki a legmelegebb elismeréssel ne adózna azon férfiak lankadatlan ügyszeretetének, a kiknek a kezdeményezés, a szervezés és rendezés ép oly fáradságos mint háladatlan feladata jutott.

Körünkben van szerencsénk üdvözölhetni a végrehajtó bizottság igen tisztelt tagjait, s különösen azon férfiut, a kinek sikerült nehány rövid hét alatt honfitársai ezreinek kitüntető rokonszenvét és elismerését oly mérvben elnyerni, mint az, evtizedek fáradalmas törekvéseinek is csak ritkán szokott osztályrészül jutni. És távolról sem ejtetik az által bármely csorba többi tisztelt munkatársainak, különösen pedig Léderer Sándor volt iroda-igazgató urnak kiváló érdemein, (Hoszszantartó éljenzés) midőn Budapest kiállitói nevében, és egyszersmind a budapesti keresk. és iparkamara és az orsz. m. iparegyesület képviseletében ezennel ő hozzá fordulok, ki teremtője, fáradhatlan vezénylője, vagy hogy egy szóban összefoglaljam, lelke volt, egy oly alkotásnak, melynek maradandó jelentősége épen abban van, hogy felköltötte a nemzeti közérzületben az érdeket a nemzet régi mostoha gyermeke a hazai ipar iránt.

47 diszokmány, 106 arany, 159 ezüst, 114 bronzérem vár kiosztásra a munka, értelmiség, szorgalom és haladás csekély erkölcsi jutalmául, de előzőleg nem teljesithetek kedvesebb kötelességet, mint midőn az itt egybegyült budapesti kiállitók százai nevében a hálás köszönet egyszerü, de legmelegebben érzett szavait intézem Zichy Jenő gróthoz (Szünni nem akaró éljenzés) azon óhaj kifejezésével, hogy ő hazánk általános közgazdasági érdekei, de különösen az ipar pártolása körül ugyanazon odaadó igyekezettel, ugyanazon tetterővel és kitartással, de egyszersmind ugyanazon gyakorlati értékü sikerrel is folytathassa még évtizedeken keresztül a nemzet elismerésétől és az iparosság bizalmától és ragaszkodásától kisért hazafias müködését. Gróf Zichy Jenő éljen! (Éljen!)

Gr. Zichy Jenő. Kedves kötelességemnek ismerem a végrehajtó bizottság nevében köszönetet szavazni a budapesti kereskedelmi és iparkamara és az országos magyar iparegyesületnek. Ők voltak a budapesti kiállitók részvételének legfőbb előmozditói a székesfehérvári kiállitáson. Üdvözlöm továbbá a főváros kiállitóit, kik fölismerték, hogy az ország szive a fővárosban lüktet, mert a főváros hatóságának támogatása mellett is tömegesen sereglettek hozzánk.

Ha a főváros iparosai nem támogattak volna bennünket, mégegyszer annyit fáradozhattunk volna, de a kiállitásunknak nem lett volna meg az az eredménye, melyet az önök részvétele folytán felmutatni képes volt. — A főváros iparosai felismerték hivatásukat, és kibontakozva a tétlenségből, a gyakorló tevékenység terére léptek. És ebből oly mozgalom indult ki, melynek kiváló fontossága lesz hazánk iparára nézve. Hogy pedig valóban legyen, a mozgalom vezetése oly kezekre bizatott, melyektől biztos sikert várhatunk.

Ha a kiállitásnak egyéb haszna sem lett volna, mint ez, akkor is kiváló jelentőségünek volna nevezhető. De volt más eredménye is. Felismertük általa hiányainkat. Hiszen semmisem tökéletes a földön, és mindennek vannak fogyatkozásai. De ha egyszer hibáinkat megismertük, azokból okulhatunk a jövőre nézve és az nemcsak a kiállitások rendezésére, hanem iparunk, gazdászatunk és müvészetünk minden ágára vonatkozik.

Az ország fővárosa — ismétlem — nagy mértékben biztositotta kiállitásunk sikerét és én örömmel látom ezen ünnepélyen, hogy azok, kik a siker előidézésében részesek voltak, megérdemlett jutalmukat ez ünnepélyes alkalomból e diszes közönség jelenlétében átveszik. Éljenek! (Éljenzés.)

Még egyszer köszönetet szavazok a főváros iparosainak, a kamarának, az iparegyesületnek és a főváros t. hatóságának. Az isten tartsa meg őket. (Éljenzés.)

*

Ezután következett a diszokmányok, arany, ezüst, bronz és közremüködő érmek kiosztása. A névsort dr. Szabóky olvasta föl, s a jutalmakat Ráth Károly az iparegyesület elnöke, Posner és Falk urak adták át a kitüntetetteknek.

Végül Ráth főpolgármester a főváros hatósága és a közönség nevében is köszönetet mondott a kereskedelmi és iparkamarának, az iparegyesületnek és főleg dr. Szabóky Adolfnak, ki ez ünnepély rendezése körül is kiválóan fáradozott.

Megemlitjük még, hogy az ünnepély előtt „emlék a budapesti kiállitóknak" czimü, dr. Szabóky Adolf által ez alkalomra szerkesztett füzet osztatott ki, melyről tegnapi számunk közgazdasági rovatában már méltatólag megemlékeztünk.

Az ünnepély déli 12 óra után ért véget.

Figyelmeztetjük és kérjük tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük m. hó végével lejárt, hogy ujabb megrendeléseiket mielőbb megtenni méltóztassanak.

Lapunk előfizetési ára:

Egy hóra — — —	1 frt 80 kr.
Két hóra — — —	3 frt 60 kr,
Három hóra — — —	5 frt — kr.

Lapunk mindennap, tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelen.

Az előfizető nevének, czimének, lakhelyének s az utolsó postának tisztán s olvasható kiirását kérjük, hogy a lap szétküldésében hiba ne történjék.

Előfizetést a hó bármely napjától elfogadunk.

Régi előfizetőink legczélszerübben cselekszenek, ha czimszalagjukat a postautalvány szélére ragasztva beküldik a kiadóhivatalnak.

Az előfizetési pénzek és postai utalványok Budapestre az „Egyetértés" kiadóhivatalába (himző utcza 1. szám alá) küldendők.

Az „Egyetértés" kiadó-hivatala.

UJDONSÁGOK.

— nov. 30.

— **Személyi hirek**. Lajos bajor hrg tegnap éjjel Budapestre érkezett s ma reggel József főherczeghez ment Kis-Jenőre vadászatra. — Gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter egészségi állapota — mint sajnálattal értesülünk — ma nem javult. A miniszter még az ágyat őrzi. — Fiezek Károly felső-jászsági alesperes és jákóhalmai plébános a jákóhalmai r. kath. népiskola javára 300 frtot, Gosztonyi Géza a kerekudvari földbirtokosnak a jász-felső-szent-györgyi r. k. népiskola részére 12,000 téglát adott, miért a közoktatási miniszter nekik köszönetét nyilvánitotta.

— **Miletics-ünnep Ujvidéken.** Ujvidékről irják nekünk nov. 27-éről: A „Zasztava" szerkesztőségéhez Váczról érkezett távirat tudatta az itteni körökkel, hogy Miletics Szvetozárnak a király a hátralevő büntetést elengedte. Az esti órákban számos kirakatban olvasható volt fényes kivilágitás mellett az „örömhir": „Miletics megszabadult" (Miletics oslobodjen). Az itteni összes szerb körök nagy örömmel fogadták a megkegyelmezést. A vendéglők telve vannak vigadókkal, kik harsányon kiáltják: „Éljen Miletics!" A szerb kaszinó előtt megrendelés folytán a helybeli tüzoltók zenekara játszta a „néphymnust" (Gott erhalte), azután a Miletics indulót s végül a „Szózatot" (!?) ezután következett a rögtönzött banket, mely késő éjjelig tartott víg zeneszó mellett. A rend nem zavartatott meg. Különben a városi szerb lakosok nyugodtak.

— A szegedi károsultak javára tett adakozásokról a hivatalos lap mai száma hosszu szünet után ujra közöl kimutatást. E szerint az adakozások összege tesz 2.767,908 frt 85½ krajczárt. Az ujabb adakozások közt van Szentes városé 8000 frt. H.-M.-Vásárhelyé 4112 frt, az algiri osztrák consulatus gyüjtése 2020 frank stb.

— Egyházi jubilaeum. Deczember 8-án lesz 25 éve, hogy IX. Pius pápa a szüz Mária szeplőtlen fogantatásáról szóló tant dogmául jelenté ki a r. katholikus egyház részére. Ez esetet a katholikusok akkor nagy ünnepélyességekkel fogadták világszerte, ugy Magyarországon is. Egyházi körökben most több oldalról az az óhaj nyilvánult, hogy az évforduló decz. 8-án hasonló ünnepélyességgel tartassék meg. Az apostoli szék méltányolta e kivánatot, s XIII. Leo pápa teljes bünbocsánatot igért mindazoknak, kik az évfordulón és annak oktáváján a sakramentumokat fölveszik s templomban imádkoznak.

— Blaháné és a statistika. Az országos statisztikai hivatal minden évben felhivja a törvényhatóságokat, hogy a kebelükben fennálló egyletekről a statisztikai adatok nyilvántartása végett, az egyletre vonatkozó e nemü adatokat pontosan terjeszszék fel. Azonban, hogy, hogy nem történt, Nagyvárad városa az izraelita jótékony nőegyletre vonatkozó statisztikai kimutatást elfeledte felküldeni. Most, hogy Blaháné a nőegylet javára rendezett hangversenyen fellépett, és ez esemény a hazai lapok mindegyikét bejárta, az országos statisztikai hivatal valamelyik szemes tagja figyelmes lett, és reá jött, hogy az izraelita nőegyletre vonatkozólag semminemü adatok nincsenek a hivatalnál. Ennek következtében az országos statisztikai hivatal — mint a Bihar irja — leirt Nagyvárad város közönségéhez, hogy azon egyletre vonatkozólag, mely oly szép sikerü estélyt rendezett e hó folyamán, a hiányzó statisztikai adatokat, mielőbb terjeszsze föl.

— Az 1848/9-iki fővárosi honvédek ma d. u. Óváry L. vendéglőjében Nagy Gábor elnöklete alatt ülést tartottak. Az elnök előadta, hogy a kiküldött 5-ös bizottság megbizatásában eljárt s a budapesti honvéd-egylet elnöke Schneider Antal megkerestetett. A fővárosi honvédek és a központi választmány közti érintkezés létrehozására az 5-ös bizottság rendkivüli közgyülés összehivását találja szükségesnek. Az előadott indokokból meggyőződve, az értekezlet számos tagja is csatlakozott ez óhajtáshoz; miért a budapesti honvédegylet elnökéhez a következő feliratot fogja intézni: „Fájdalmasan tapasztaltatván, hogy a budapesti honvédegylet, melynek a vidéki egyletek előtt lelkesitő példával világitó fáklyaként kellene elöljárni, tétlenül a semmittevés örvényében senyved tetszhalottként, — hogy e bajon segitve legyen s ez iránt a módozatok megbeszéltessenek, sőt czélirányos rendszabályok hozassanak, alólirottak ezennel fölkérjük t. elnök urat a t. választmánynyal egyetemben, miszerint egyletünk alapszabályai értelmében rendkivüli közgyülést még ez évben s ha lehet minélelőbb összehivni s megtartani méltóztassék. Ezután következnek pontozatokba foglalva az e közgyülésen tárgyalandó kivánalmak. Ezek közt van: Az egylet lefolyt évi müködésének megvizsgálása, módozatok az egylet tekintélyének emelésére, a gyámoltalan tagoknak segélyezése és ennek módozatai s ehhez a pénzszerzés, az ügyvitel költségei s ezek fedezéséről való gondoskodás, a vidéki egyletekkel való érintkezés, gondoskodás az elhunyt honvédek eltakaritásáról az egyl. és a központi választmány közti érintkezések. Az értekezlet mindezeket elfogadta s a rendkivüli közgyülésre kitüzte. Óhaját fejezte ki az iránt, hogy az erkölcsi elismerés iránt is tétetnék már lépés. Némely pontozatnál élénk vita fejlődött ki, a mig a megállapodás létre jött. A gyülés jelen volt szép számu tagjai azonnal aláirták Schneider a budapesti egyl. elnökéhez benyujtandó felterjesztést, s ezzel a gyülés feloszlott.

— Öngyilkosság, katonai pontossággal. A „Kecskemét"-ben olvassuk: A Mollináry ezred egyik szakaszvezetője Richter N. e hó 22-kén reggel mint napos altiszt azt irta a jelentési könyv „rendkivüli esetek" rovatába, hogy „Richter szakaszvezető reggeli fél 6 órakor agyonlőtte magát;" ezután megmosdott, tiszta fehérneműt vett magára s az ágyon hátradőlve lőfegyverével pontban fél 6 órakor sziven lőtte magát.

— A kinek 13 háza van. A kolozsvári „Kelet"-ből átvett ily czimü közleményünkre vonatkozólag Szabó Károly birósági végrehajtó most bosszabb nyilatkozatot tesz közzé ugyane lapban. A nyilatkozatból kitünik, hogy Szabó K. csak törvényadta jogával élt, midőn a választásnál részére beadott szavazatokat reclamálta, illetőleg a névcsere következtében rendetlenül történt választás megsemmisitését kérte, s e szerint a „Kelet" által ez esethez kapcsolt gunyos megjegyzések önmagoktól elesnek.

— Elfogott csaló. Redlich N. helybeli lakost, ki magát a rendőrség előtt bejegyzett kereskedőnek vallotta, tegnap letartóztatták hamisitott zálogczédulákkal elkövetett csalás miatt. — Redlich ugyanis tegnap egy a váczi utczában állomásozó hordárnak egy 160 forintnyi értékről szóló zálogczédulát adott át oly czélból, hogy azt valamely zálogintézetben zálogositsa el. A hordár Preisz és Kohn zálogintézetébe ment, de itt a czég egyik beltagja nyomban észrevette a czédula hamis voltát, s hogy erről még inkább meggyőződhessék a zálogczédulát a kir. zálogházban is bemutatta, hol a hamisitás hasonló módon megállapittatott. A kir. zálogház egyik hivatalnoka kiséretében tért vissza Kohn a hordárhoz, kit a szándékolt csalásról értesitettek s odautasitották, hogy előre menve keresse fel a csalót, ki a váczi-utczában várakozott s tartóztassa fel addig, mig ők oda nem érnek. Ily módon le is tartóztatták Redlichet s a rendőrségre kisérték. Itt bevallotta a hamisitást valamint azt is, hogy már több hamis zálogczédulát értékesitett. A jegyzőkönyv felvétele után Redlich fogságba vitetett s holnap a feny. törvényszéknek fog átadatni.

— A spanyol király lakodalmáról, melyet tegnap, 29-én ültek meg Madridban, hoszszabb tudósitás érkezett. Madrid e napon ünnepi diszt öltött; a házak fel voltak zászlózva, vidékről óriási néptömeg zarándokolt a fővárosba. A menyasszony és kisérete 9 órakor reggel hagyta el Pardót s 10 óra körül érkezett meg a tengerészeti minisztériumba. Itt ölté fel a főherczegnő menyasszonyi ruháját s aztán udvari kocsikban megindult a templom felé. A király és kisérete ugyanazon perczben hagyta el a palotát, s utközben a két menet találkozott, s mintegy 10 perczny együtt haladás után érték el az Atochia-templomba, mely előtt a tér, s a templom belseje már ekkor telve volt előkelő vendégekkel és hivatalos személyiségekkel. A templom piros bársonynyal volt bevonva s gobelinnel diszitve, a fényes egyenruhák emelték a nagyszerü benyomást. A megjelent nővendégek mind fehér mantiliákat viseltek. A menet a templomhoz megérkezvén, elül jött a király, utána Rainer főherczeg, azután Izabella ex-királynő; jobbján a menyasszony, Krisztina főherczegnő és anyja Erzsébet főherczegnő. A főherczegnők nagyon meg voltak indulva, midőn a menyasszonyt az oltár lépcsőin fölvezették hangosan sirt. Az esküvő pártól balra Rainer fhg., jobbra Izabella foglalt helyet. Az esketést Benavides bibornok végezte, a pápai nuntius, a toledói érsek a havannai és a vilai püspökök s számos más főpap segédlete mellett. A bibornok előbb rövid beszédet intézett a jegyesekhez. Ezután a szokásos kérdéseket intézte hozzájok; majd átadta a királynak a gyürüt és nehány darab pénzt. A király kicserélte a gyürüt a főherezegnővel s átadta neki a pénzt e szavakkal: „Jegyesem, ime átadom a gyürüt és pénzt a házasság jeleül." Ez volt a copulatio. A király és a királyné ezután szentelt gyertyákat, aztán letérdeltek, s a pap fátyollal letakarta őket, azután misét mondott, s ezzel az ünnep véget ért. — A király és királyné ezután a zenetardák hangjai, s a közönség éljenzése közt vonult vissza a királyi palotába.

— A magyarországi munkáspárt népes estélyt tartott ma a muzeum kör-uton levő Radványi-féle vendéglőben, a párt, „Népszava" és „Volksstimme" czimü lapjainak javára. Jelen volt az estélyen a munkáspárt vezérek közül Táncsics Mihály, Csorba Géza, Külföldi Viktor, valamint nagyszámu vendégsereg, kik között a kilátásba helyezett táncz reményében erősen volt a nőinem képviselve. A tánczot azonban előbb véghetetlen hosszu müsor előzte meg, mely sajnos, még mindég tulnyomólag német volt (a mi annál feltünőbb volt, hogy a munkáspárt ezen frakcziója a „Népszava" pártja, azzal szereti magát megkülönböztetni Frankl Leoék pártjától, hogy ők a „magyarok") s leginkább szoczial-demokratikus szellemü szavallatok és karokból állott, mely utóbbiakat a budapesti „aczélhang" dalegylet adta elő. Az előadás végeztével szónoklatokat tartottak, s az öreg Tancsicsra mondottak magyar felköszöntőt, majd a fiatalság tánczra kerekedett katona zene mellett, mig az idősbek harsány nótázás és poharazás mellett igyekeztek az estélyt minél vigabban eltölteni.

Rövid hirek. A felállitandó bejelentési hivatal főnöki és helyettesi állomásokra a pályázati idő ma járván le, a belügyminiszteriumhoz összesen 105 folyamodvány érkezett be. — **A budapesti közuti vasuttársaság** a zugligeti vonalon f. évi decz. 1-től további intézkedésig a forgalmat teljesen beszüntette. — **Hirtelen halál**. Szupper József ügyvédet, lakik három dob-utcza 27. szám alatt, lakásán tegnap délután a guta ütötte. Még életben a Rókus kórházba szállitatott.

Szinház és müvészet.

— Az országos magyar képzőművészeti társulat az uj alapszabályainak életbeléptetésére nézve tartott szükebb körü értekezlet megbizásából a zeneakadémia épületében ma délelőtt fél tizenkét órakor Nemes Nándor gróf elnöklete alatt rövid ülest tartott, melyen a deczember hó 14-én tartandó közgyülésre a választásra ajánlandó elnök, alelnökök és a választmányi tagok névjegyzéke megállapittatott. A választmányi tagok száma 25—25-re emeltetett, melyből 7—7 név lesz tetszés szerint törlendő. Elhatároztatott továbbá, hogy a választmányba nem 50, hanem csak 36 tag fog választatni a megállapitott névjegyzék szerint, mely a helyben levő tagoknak a napokban meg fog küldetni, hogy a névsorozatot megtekinthessék s 18 művész és 18 pártoló tagot a választmányba eleve megjelelhessék. Más tárgy nem lévén, az ülés eloszlott.

— A nemzeti szinházban hétfőn, decz. 1-jén Vörösmarty születésének évfordulóján „Csongor és Tünde" adatik elő először. Lapunk egy barátja, kinek alkalma volt a főpróbán jelen lehetni, erről a következőket irja nekünk. E tündéries látványosság a magyar szinirodalom „Szentivánéji álma," nem kevesebb költőiséggel, ragyogó képzelemmel humorral alkotva, mint az angol szellem óriás bübájos szinjátéka és előttünk sokszorosan becses, mert a mü és tárgya és szelleme magyar. Szinre alkalmazásán Paulay Ede igazgató fáradozott hoszszabb idő óta, s a Vörösmarty iránti kegyolethez és saját müvezetői nevéhez méltóan teljesité föladatát. Csongor és Tünde benső szépségei élvezetét teljessé fogja tenni az ügyes sceneria és diszes kiállitás. A látványosságok, melyek e szinjáték külsőkeréhez megkivántatnak, diszesek, Erkel Gyula zenéje, a mennyire a főpróba szakgatott előadásán kivehettük, igen kellemes és kifejező, a szereplők pedig, — a nemzeti szinház java erői, — nagy kedvvel játszanak. Talán közönségünket, (mely „Coriolan" és „Julius Caesar" utolsó előadásain jelét adta, hogy méltó előadásban a legmagasb dráma iránt is vonzalommal és jó érzékkel bir, fölösleges is egyik legnagyobb irónk mai ünneplésére figyelmeztetnünk.

— Gerőfi Andor szinházigazgató folyamodott a tanácshoz, melyben a budai várszinház s a Horváth-kertben levő arena bérbeadását kéri. A nemzeti szinház igazgatóságával kötött szerződés ugyanis a jövő év virágvasárnapján lejár, s ha az igazgatóság a szerződés meghosszabitását nem kivánná, Gerőfi hajlandó volna mindkét szinházat 6 egymásután következő évre bérne venni.

— Szinházi sorshuzás. A szombathelyi nemzeti szinház épitési alap javára rendezett sorsjáték „huzása" miniszteri engedély folytán nem f. é. deczember hó 1-én, hanem egy későbben még közzéteendő terminuson fog megtartatni.

— A nemzeti szinház jövő heti müsora nov 30. A nagyralátó. Decz. 1. Csongor és Tünde. (Először.) Vörösmarty Mihály szül. napja emlékére. 2. Zsidó (Giovanni Zacchi assz. utolsó vend. ját.) 3. Hálátlan kor. 4. Fidelio (Schillingné Neszveda Anna assz. vend. ját 5. Törvénytelen flu. 6 Romeo és Julia (Finaly Karolin k. a fellépte.) 7. Csók. A szikra. 8. Csongor és Tünde (2-szor.) — A várszinházban adatni fog: Nov 30. Lucia. (Az árvaház javára.) Decz. 4. A nagyzás hóbortja. 6. Eladó leány. Petronella (1-ször.) Első fogialás.

Egyletek, társulatok.

— Az orsz. nőképző egylet elnöksége köszönetet mond gróf Karácsonyi Guidó urnak, ki ezer forintos, saját nevére szóló örök alapitványt tett, melyen egy általa kijelölendő növendék, az egylet intézetében teljes, ingyenes kiképeztetését nyeri, ennek befejeztével ujból egy más növendék fog e jótéteményben részesittetni. Ez első alapitvány, mely az egyletnel tétetett, vajha minél többen követnék a nemes gróf példáját.

— Az angol társalgó kör legutóbbi közgyülésén következő tisztviselők választattak meg elnök lett: Liptay Pál, alelnök; Dr. Novák Lajos, pénztárnok: Weitzenfeld Jakab, titkár: Blau Mór, könyvtárnok: Katz Vilmos. Választmányi tagok: Bácher Károly, Dr. Bossányi Iván, Dr. Brachfeld Sándor, de Bath-Killick, Parks W. Boss, Radvaner Ignátz, Pelka Antal, Zobel József és Miskolczy Adolf. Ugyanezen gyülés elvileg elfogadta, hogy hölgyek is lehetnek a klubnak tagjai, ugyszintén, hogy jövő januárhó első szombatján nagy szabásu tréfás sylvester estét rendeznek, melyben ezuttal hölgyek is résztvehetnek.

— A magyar tudományos akademia I-ső (nyelv- és széptudományi) osztálya deczember 1-én d. u. 5 órakor ülést tart. Tárgyai a következők: 1. Vámbéry Armin r. tag „Délszibériai régiségek tekintettel a törökök eredetére." 2. Szász Károly r. tag „A fény fokozatai a Dante paradicsomában."

— Felolvasás. Türr tábornok a terézvárosi VI. ker. klub helyiségeiben (sugárút 44. sz.) f. é. deczember hó 2-án (kedden) esteli ½8 órakor felolvasást fog tartani „Franklin Benjamin amerikai polgár életéről, erényeiről és tanairól". Ezen felolvasásra a klubtagokon kivül vendégek is szivesen látatnak. Felolvasás után társas vacsora.

— Vörösmarty ünnepély. A fővárosi VIII-ik kerül ti főreáltanoda ma ülte meg a nagy nemzeti költő emlékét egy minden tekintetben sikerült ünnepélylyel. Rendezője volt az intézeti ifjusági dalárdával együtt az ottani önképző-kör Dr. Erődi Béla tanárelnök vezetése alatt. Az intézet diszterme zsufolásig megtelt diszes, különösen női közönséggel. A városi hatóságot Ballagi Mór képviselte, ki melegen s lelkesitő szavakban helyeselte az ünnepély rendezését. A programmon volt felolvasás, szavalat és zene. — A felolvasók közül Fülbier Lajos VIII. oszt. tanuló érdemel emlitést szép emlékbeszédeért, melyet Ballagi kinyomatásra méltónak itélt. A többi két felolvasás is Vörösmartyra vonatkozott. A szavalók közt Winkler VI. oszt. tanuló nyert sok tapsot. A legnagyobbára intézeti ifjakból álló zenekar is szépen, összevágólag játszott. A „Bánk-bán" egyveleget s Szabady indulót ismételnie is kellett. Mindenesetre szép eredmény az alig három hét óta együtt müködő zenekar részére. A hálás közönség nem fukarkodott különben sem a tapsban. A 10 órakor kezdődő ünnepély dél felé ért véget a „Rákóczy-induló" lelkes zenéje mellett. A közönség a legnagyobb megelégedéssel távozott az ünnepélyről, mely még sokáig szép emlék marad az intézet ifjusága előtt.

— A terézváros VI. kerületi klub helyiségeiben (sugár-ut 44) tegnap este 8 órakor a megnyitási ünnepély emelése czéljéból hangversenynyel összekötött társas vacsorát rendezett. A Várady Antal által szerkesztett prologot Sponner Etelka kisasszony szavalta el, utána Weisz Berta kisasszony Liszt 14. rapsodiáját és Faust fantasiáját adta elő zongorán, az Aida romanza-t König Vilmos, a hármast Haydentől Hazai Nándor. Göndöry Dezső és Szombathelyi Ferencz; a bűvös vadász egy áriáját, valamint „Ez a világ a milyen nagy" Sárközy Antalka kisasszony éneklé. A közremüködők általános tetszésben részesültek. A hangverseny után következett a társas estebéd. A toasztozást megkezdé Bubula János, ki poharát a távollevő Ráth Károly főpolgármester és Kammermayer polgármester és a jelenlevő Kada Mihély alpolgármesterre emelé. Mihók Sándor a polgári egyetértés és összetartásra üríté poharát. Futaky a jelenlevő hölgykoszorut éltette. Weisz D. városi képviselő pedig az ünnepélytől betegség miatt távollevő Török Józsefet, mint a főváros diszpolgárát éltette, egészségének mielőbbi helyreállitását kivánván. Ezután ugyancsak Weisz D. a szabad sajtóra üríté poharát. Volt még több toaszt is, és ezek sokasága miatt a tánczmulatság csak éjfél után vehette kezdetét, mely lankadatlan kedvvel reggeli 5 óráig tartott.

— A budapesti férfi dalegylet f. hó 15-én tartja 5 dik rendes közgyülését. Netáni inditványok deczember 11-ig zárt levélben küldendők be: „Budapesti férfi dalegylet elnökségének", váczi körut kereskedelmi akadémia.

— A fővárosi iparoskörnek ma IV-ik hangverseny estélye volt. A müsor megérdemelte volna, hogy nagyobb közönség jelent volna meg, s hogy a mai estély nem volt annyira látogatva, annak mindenesetre a hirtelen havazásra fordult idő az oka. A müsor a következő számokból állott:

1. Beethoven L. zongora négyes (D-dur) hegedün, mély hegedün, gordonkán és zongorán előadják: Frankauser Károly, Daubranszky Viktor, Niczky Gyula és Kőszeghy Géza urak. 2. Liszt „Rapsodie Hongrois," zongorán játsza Istvánffy Miklós ur. 3. Magyar szavalat Alszeghy Antal ur által. 4. Sarasate „Faust" ábránd hegedün játsza Frankhauser Károly ur, zongorán kiséri Istvánffy Miklós ur. 5. Holler „Nymphák dalai," cziterán előadja ifj. Reitter Ferencz ur. 6. Beethoven A-moll sonatája, hegedün játsza Krejcsik Tamás ur, zongorán kiséri Krisztinkovics Béla ur. 7. Brahms J. „Magyar tánczok" hegedün, gordonkán és zongorán négy kézre, előadják: Krejcsik Tamás, Niczky Gyula, Krisztinkovics Béla és Kőszeghy Géza urak.

Több ismerős névvel találkozunk itt, kik már gyakrabban gyönyörködtették a közönséget müvészetükkel s ma az uj közremüködőknek szenteltük figyelmünket. Frankhauser ur játéka tetszett, jó technikája van, hanem ugy látszik, hangszerének a hideg idő kissé ártott. Istvánffy és Krisztinkovics zongorajátéka tapsviharral találkozott, csak a Bethoven A-moll sonatajánál e gyönyörü classicus zenemünél, melynek előadása csakugyan kitünően sikerült, fukarkodott kissé a közönség tetszés nyilvánitásaival, ifj. Reitter ur ügyesen s érzéssel, tiszta flageolettal játszott a cziterán, meg is ujrázták játékát. Alszeghy tapsok között lépett a szinpadra s szép szavalatával meg is érdemlé a kitüntetést. Egy szóval az est minden száma szépen sikerült. Jövő vasárnap szinielőadás lesz „Csizmadia mint kisértet" Szigeti Józseftől. Ez egyszer tehát végre leszorul a német muzsa; mert e 3 felvonásos darab kitölti az egész estét.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabnatőzsde.

— nov. 30.

Gabonaüzletünk még mindég nem akar változni, az általános tartózkodás állandóan tart.

Buza iránt ma, mint rendesen a hét zárlata után nagyobb volt az érdeklődés, a kinálat igen kevés, többnyire silányabb faju volt, kinálva malmok folyton tartózkodók.

Az árakat a különböző minőségek miatt alig lehet megállapitani, s csakis a névleges érték vehető irányadóul.

A kötések mintegy 6000 mmázsára rugtak, lehetőleg szoritott árakban.

Az irány lanyha volt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 73.7 k. 13.50.

Bánáti: 100 mm. 77 k. 14.10.

M.-Éjszakvidéki: 100 mm. 77 k. 14.15, 100 mm. 78 k. 14.15, 200 mm. 77.7 k. 13.90, 600 mm. 76.5 k. 13.50.

Pestvidéki: 300 mm. 75.5 k. 13.80.

Oláhországi: 3000 mm. 77.4 k. 13.15.

Mind három havi időre.

Rozs lanyha maradt változatlan árban. Eladatott: 1000 mm. 9.50, 200 mm. 9.70, mind a kettő készpénz mellett.

Árpa szilárd. Eladatott 200 mm. 8.25, 350 mm. 7.80 készpénzzel.

Tengeri és zab szintén változatlan maradt. Eladatott tengeri 700 métermázsa 7.70 készpénzzel.

Határidőüzlet forgalom nélküli és hanyatló. Szokványbuza tavaszra 10 krral csökkent, bánáti tengeri 1880 május—juniusra és zab tavaszra változatlan maradt. Jegyeztetett: Szokványbuza tavaszra 14.70—14.75. Bánáti tengeri 1880. május—juniusra 8.80—8.85.

Zab tavaszra 7.77½—7.82½.

Értéktőzsde.

Tőzsdénk ma igen lehangolt és silány forgalom mellett indult meg, az érdeklődők többnyire hiányoztak, mert a volt tőzsdei tanácsos Lányi Jakab lovag temetésén voltak.

Osztrák hitelrészvény gyér forgalom mellett 282.50-en vette kezdetét, vett bécsi lanyhább tudósitás után visszament 281.50-ig, melyen megállapodott.

Magyar aranyjáradék 94.35 ön maradt.

Vegyes közlemények.

‡ **Tárgyalások Németországgal.** A „N. fr. Pr." a következő „hiteles" értesülést közli a tárgyalások jelen stadiumáról:

Mindenekelőtt megczáfolandó azon felfogás, hogy a tárgyalások Németországgal megszakittattak volna. Ez nem történt meg s remélhetőleg nem is fog bekövetkezni. Az osztrák-magyar meghatalmazottak több napi tanácskozás után kénytelenek voltak kijelenteni, hogy több pontra nézve uj utasitást kell kérniök és ennek folytán a tárgyalások elnapoltattak. — Továbbá ki kell emelni, hogy Berlinben egyidejüleg kétféle tárgyalások folytak: folytak tárgyalások a most fennálló szerződés meghosszabbitása és folytak általános tárgyalások egy vámszerződés megkötése iránt. Mig ez utóbbira nézve az tapasztaltatik, hogy mindkét részről kölcsönös az előzékenység, addig az elsőre nézve nem történhetett megállapodás a waggon-kérdés, a nyersvászonforgalom és az appretur-eljárás miatt. A mi az első két pontot illeti, meg kell jegyezni, hogy a német kormány részéről az ellentállás nem elvi, hanem, hogy az formai indokokból ered. Az osztrák-magyar megbizottak a tárgyalás folyama alatt meggyőződtek, hogy Németország e kérdésekben engedni nem fog, és felmerült a kérdés, vajjon a szerződés meg nem hosszabbitható-e feltételek nélkül is. De ez irányban a mi meghatalmazottjaink nem birtak kellő utasitással és nem is érezhették magukat felhatalmazva ily concessiók megadására. Kijelentették tehát, hogy a tárgyalásokról előbb jelentést tesznek kormányaiknak és addig a tárgyalások megszakittattak. A legkedvezményezettebb szerződés többi pontjaira nézve a tárgyalások simán folytak le és teljes megegyezés éretett el. A végleges szerződésre vonatkozó pourparlerok alatt észrevehető volt a Bismarck és Andrássy közt folyt diplomacziai tárgyalások befolyása. Berlinben van hajlandóság egy tarifaszerződés megkötésére, de megbeszéltetett egy vám-unio megteremtése is.

‡ **Tőzsdei fizetésképtelenség.** Tegnap ismét fizetésképtelenségi eset fordult elő a tőzsdén, — a „Sürgöny" értesülése szerint, — melyben egy régi ügynok, és Hahn D. károsodott meg 600 frttal. A fizetésképtelen bizonyos Gabai N.

Napirend deczember 1-én.

Naptár. Hétfő. Katholikus: Elegius. Nat. Protest. Natalia Lougin. Görög-Orosz: november 19. Abadias. Nap kel 7 óra 31 p Nyugszik 4 óra 4 perczkor.
Képviselőház ülést tart d. e. 10 órakor.
Muzeumban nyitva van a természetiek tára d. e. 9-től d. u. 1 óráig.
Fővárosi pénzügyi bizottság ülése d. e. 9 órakor.
Fővárosi középitészeti bizottság ülést tart d. u 4 órakor.
Magy. tud. akadémia ülése d. e. 5 órakor.
Egyetemi könyvtár d. u. 4—5 óráig nyitva.
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.
Orsz. gazdasági és tanszermuzeum d. e. 10—12 és d. u. 2—4 óráig közt nyitva.
Az állatkert nyitva egész nap.

1864-iki államsorsjegy huzása.
Herczeg Windiscgraetz
Török sorsjegy huzása.

Árverés ma a fővárosban Gieger József 472 frtra b. budai szőllője (I—III. ker. jb.)

Kalauz.

Miniszterelnökség Budavár gróf Sándor-palota. Hiv. fogadás szerdán délután 5—6 óráig.
Hoovédelmi minisztérium Budavár, Szt-Háromság-tér 123. sz. Hiv. fogadás, vasárnap deli 10—2-ig mindenkor előleges feljegyzés mellett.
Belügyminisztérium Budavár. Sz.-Háromság-tér 124. sz. Elfogadás, kedd és péntek d. u. 3—4 óráig.
Fenzügyminisztrium Budavar, Sz.-Haromság-tér 124 sz. Elfogadás, kedd és péntek d. u. 3—4 óráig.
Földmiv. ipar s keresk. minisztérium Budapesten Ferencz József-tér Nákó-féle hazban. Hiv. fogadás, szerdán d. u. 5—6 óráig.
Közlekedési minisztérium Pest, tükör-utcza 1. sz. Hiv. fogadás, csütörtök d. u. 5—6 óráig.
Igazságügyminisztérium Pest, Deák-utcza 14. sz. Hiv. fogadás vasárnap d. e. 11 órától d. u. 2 óráig.
A vallás- s közoktatásügyi minisztérium. Budavár országház. Hiv. fogadás szombaton d. u. 1—2 óráig.

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Nyilt-tér.

DR. GROSZMANN
Első szem- és fülorvos,
lakik mostantól kezdve váczi és korona utcza szegletén (a koronához czimzett házban) rendel naponként.

Budapesti szinlapok.

Hétfő, deczember 1-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY születésének emlékezetére.

Először:

CSONGOR és TÜNDE.

Szinmű 3 szakaszban, dalokkal és tánczczal. Irta Vörösmarty Mihály, zenéjét szerzette Erkel Gyula. — Személyek:

Csongor	Nagy	Berreh	Körösmezei
Kalmár	Ujházi	Tünde	Márkus E.
Fejedelem	Kovács	Ilma	Molnárné
Tudós	Bercsényi	Mirigy	K. Jászay
Balgai	Vizvári	Ledér	Helvey L.
Kurrah	Sántha	Nemtőkirály	Csillag T.

Kezdete 7 órakor.

NÉP-SZINHAZ.

FAVÁRNÉ.

Nagy operett 3 felvonásban. Szövegét irták Alfred Duru és Henri Chivot Forditották: Evva Lajos és Fáy J. Béla. Zenéjét szerzé Jacques Offenbach.

Személyek:

Favar	Vidor	Hektor	Balogh
Favárné	Erdősi E.	Ponszáblé	Solymosi
Kotinyák	Együd	Biszkotén	Komáromi J.
Zuzánn	Sziklai E.		

Kezdete 7 órakor.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában, Károly-kaszárnya (rostély-utcza 3. szám.)